

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Potens restituere, non restituit, num. 3.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

parte stet possessio : cum igitur in casu nostro Antonius sit in possessione , non poterit per vllam priuatam auctoritatem à sua possessione deturbari. Ad locum citatum, ubi de hac re fusè , & vbi videbis , an adsit pro Caramuele extrinseca aliquorum auctoritas.

CAPVT QVARTVM.

Quomodo se geret Confessarius , si quando penitens , cum possit , non restituit , nec debita solvit ?

TOrquet id sapissimè confessarios , qui præterea non raro à fidelibus reprehenduntur , quod faciles sint ad absolvendos eos , qui cum satis locupletes habeantur , aë alieno fruuntur , nec restitunt ; utrosq; sedabit doctrina , quam ex Dicastillo in fine hujus tractationis de restitutione pro praxi confessariorum afferre , operæ pretium iudicavi.

2. Quæ is ergo in hanc rem docet , a ego claritatis gratia , in tria distinguo : primò , de eo , qui potens restituere , non restituit. Secundò , de eo , qui iustus à confessario , ut restituat , nondum paruit. Tertio , de eo , qui cum non possit restituere in foro interno , præsumitur potens in externo.

a *Dicastill. lib. 2. de rest. tr. 2. disp. 10. dub. 1. à num. 6. lege etiam Molin. t. 3. disp. 756. & Delugo disp. 20. t. 1. de just. d. 20. sect. 9.*

Potens restituere , non restituit.

3. Quoad primum : debitor qui sine aliqua causa rationabili potest (com-

modè totum debitum restituere , & non vult restituere totum , sed tantum per partes , non potest b licitè à confessario absolvi. Navarrus c tamen , alijsq; docent , posse licitè , quando idem confessarius duo videt ex pœnitentis dispositione : primò , quod data ei hac dilatione , restituet , & non aliter : secundò , creditor ex hac dilatione non incurret damnum aliquod , quia tunc inquit , cum confessarius utiliter gerat negotium creditoris , videtur creditor consentire. Hæc illi ; sed certè videtur consentire coactus , ob avaritiam & obstinationem debitoris ; quare ipse debitor à peccato sic non excusabitur , unde absolvi nec poterit.

b *Sot. Major , Medina alijsq; ab ipso Dicastillo cit. c Nav. Hostien. Ang. Gabr. apud eundem.*

4. Nihilominus probabilis erit hæc Navarri sententia , si præter illas duas conditiones addatur tertia , scilicet quod debitor habeat ignorantiam probabilem , ex qua sit in bona fide , putans se modo satisfacere suæ obligationi , neque teneri ad amplius ; quia tunc confessarius , si prævidet , nihil profuturum , monendo de ipsius majori obligatione , potest eum absolvere , ne abeat desperatus ; in quò non solum creditoris , sed etiam pœnitentis negotium agit , immò & Dei , cuius minister est. Ita Silvester , Armilla & Petrus Navarra : & hic quidem probat , hanc ignorantiam communiter excusare debitores , quia aliàs major pars Reipublicæ in statu damnationis existeret , quis enim , inquit , est , qui vel testamenti impletionem , vel debiti solutionem non hoc prætextu differat ?

V u u

§. Hinc

5. Hinc autem videtur *d* sequi, Confessarium teneri ad non monendum, sed absolvendum huiusmodi poenitentem: & quidem merito, supposita ea opinione, quia si poenitens non habet impedimentum, ut absolvatur hic & nunc, & ex monitione Confessarii non speratur aliquid melius, sed potius, ut desperatus abeat poenitens, immo ut committat novum peccatum, peccabit Confessarius monendo.

d id. ibid. n. 9.

6. Non tamen puto, e ita malè facturum Confessarium, qui timens de probabilitate ignorantia talis hominis, diceret: ego non audeo te absolvere, quare alios Confessarios: non tamen benè facit, aperiendo illi omnem veritatem, quam timet ei non profuturam, sed potius ob suam culpam nocituram.

e num. 10.

7. Quod si ipse debitor petat doceri, non videtur *f* posse illi negari vera doctrina, nec occultari veritas, cum jam dubitet, & conscientia læsa sit: sic Dicastillus. Ego vero remoueo illud (non videtur) & ajo absolutè, non posse negari veritatem, ut alibi *g* distinctè dixi. Sed redeo ad Dicastilli doctrinam.

g l. 3. meth. Conf. c. 4. n. 2. & 9.

8. Notant autem Auctores, præsertim Navarrus, Corduba, Navarra, hæc eodem modo *h* locum habere, siue debitum sit ex delicto, siue ex contractu.

h id. D. c. num. 12.

Quod verum est; sed ignorantia probabilis frequentius contingit in de-

bitis ex contractu, raro verò in debitis ex delicto.

9. Eodem autem modo videtur philosophandum, siue debitor velit partem debiti statim restituere, & partem differre (in quo tantum casu loquuntur auctores) siue totum velit differre; quia ignorantia eodem modo potest contingere circa totum, & circa partem.

i num. 13.

Iustus à Confessario nondum restituit.

Poenitenti, qui prima vice fatetur, se culpabiliter non restituisse alienum, nunc tamen habere firmum propositum statim restituendi, non est neganda absolutio. Si tamen bis, aut ter, aut sæpius fuerat iustus in alijs confessionibus restituere, & tamen, cum posset, non fecit, regulariter non est absolvendus, quousque fecerit re ipsa restitutionem; ratio prioris partis est, quia, sicut in omnibus alijs confessarius credere potest & debet poenitenti, ita in hoc, ratio posterioris est, quia talis homo est in periculo proximo experientia ipsa comperto, iterum differendi restitutionem. Ideò non rectè aliqui *m* putant, esse probabile, absolvi tunc illum posse, nam idè posset de concubinario dici, qui sæpius iustus, non eiecit domo concubinam.

l num. 17. ex Petro Navarra, Navarro, Corduba, Henr. Suar. aliisque ab ipso Dicast. citatis. m Angles & Ledesma. apud eund. Dicastill.

11. Dixi autem regulariter non esse absolven-